

Atıf Bilgisi: Küçük, O. ve Koçak, M. C. (2022). “Öyle Bir Geçer Zaman Ki” Dizisi Örneğinde Yabancı Kadının Temsili, *Injocmer*, 2(1), 12-27.

Makale Geliş Tarihi:

1 Aralık 2021

Makale Kabul Tarihi:

13 Ocak 2022

ARAŞTIRMA MAKALESİ

“ÖYLE BİR GEÇER ZAMAN Kİ” DİZİSİ ÖRNEĞİNDE YABANCI KADININ TEMSİLİ

Olgun KÜÇÜK¹

Mevlüt Can KOÇAK²

ÖZ

Öznenin korumacı bir yaklaşımla kendini merkeze konumlandırması ötekinin inşasını da beraberinde getirmektedir. Öteki düşüncesi içinde toplumsal yapının, önyargılıların, kalıplaşmış fikirlerin önemli bir ağırlığı bulunmaktadır. Modern çağda medya da bireyin kimliği ve davranışı üzerine etki edebilmektedir. Medya içeriklerindeki davranış şemaları insanların zihinlerini şekillendirmektedir. Günümüzde dramalar ve televizyon dizileri önemli bir izleyici kitlesine sahiptir. Dizilerin temaları da genellikle hâkim ideolojik yapıyı aktarmakta, belli davranış kalıplarını topluma dayatmaktadır. TV dizileri bir hikâye aktarım aracı olduğu için de rahatlamak isteyen bireyler tarafından yoğun biçimde tercih edilmektedir. Diğer yandan medya toplumsal yaşam içinde ötekine yönelik düşüncüleri harekete geçirerek, cinsiyet kalıplarının oluşturulmasında rol oynamaktadır. Bu çalışmada *Öyle bir Geçer Zaman Ki* dizisindeki ana karakterlerden biri ve yabancı kadını canlandıran Caroline'ın nasıl temsil edildiği, öteki olarak nasıl konumlandırıldığı incelenmiştir. Dizinin tamamı araştırma kapsamında tutulmuş olup söylem analizi yönteminden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda, dizide yer alan sahnelerin önemli bir kısmında ve diyaloglarda yabancı kadın karakterin kötü olarak konumlandırıldığı, hakaret ve aşağılama içeren ifadelerle nitelendirildiği gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: TV Dizisi, Öteki, Kadın

THE REPRESENTATION OF A FOREIGN WOMAN IN CASE OF THE TV SERIES "ÖYLE BİR GEÇER ZAMAN Kİ"

ABSTRACT

The subject's transportation to his own center with a protective factory is the product that brings the construction of the other. There is a significant weight of the social structure, prejudices and stereotyped ideas in the thought of the other. In the modern age, the media can also affect the identity and behavior of the individual. Behavior schemes in media content shape people's minds. Today, dramas and television series have a significant audience. The themes of the TV series generally convey the dominant ideological structure and impose certain behavior patterns on the society. Since TV serials are a means of story transfer, they are heavily preferred by individuals who want to relax. On the other hand, the media plays a role in the formation of gender stereotypes by activating thoughts towards the other in social life. In this study, how Caroline, one of the main characters in the TV series “Öyle Bir Geçer Zaman Ki” and portraying a foreign woman, is represented and how she is positioned as the other has been examined. The entire series was included in the research and the discourse analysis method

¹ Öğretim Görevlisi, Karabük Üniversitesi, Safranbolu Şefik Yılmaz Dizdar MYO, Radyo ve Televizyon Programcılığı, olgunkucuk61@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9471-3540

² Dr. Öğretim Üyesi, Karabük Üniversitesi, Türker İnanoğlu İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü, mevlukcankocak@karabuk.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9496-0541

was used. As a result of the research, it has been observed that the foreign female character is positioned as bad in a significant part of the scenes and dialogues in the series and is characterized by expressions containing insults and humiliation.

Keywords: TV Series, Other, Women

GİRİŞ

Bir grubun sosyal hayatının kendi iç dinamikleri etrafında belirlendiği düşünülebilir. Oluşmuş olan bu sosyal doku kendine has bir yapıyı da meydana getirmektedir. Bir bakıma iç dinamiklerle bir soyun kültürel, sosyal yapısı da belirlenmiş olur (Janowitz, 1972, 203). Kendi kimliğini içinde yaşadığı toplumun dinamikleriyle oluşturan birey öteki olarak adlandırmış olduğunu da inşa etmektedir. Benhabib (2005, 246)'e göre öznenin kendisini koruyarak merkeze alma düşüncesi aynı zamanda benlik düşüncesine (merkezciliğe) neden olmuştur. “Akıl” insana kendi menfaatleri peşinde koşmayı öğretmiştir. Kendi menfaatleri peşinde koşan birey için öteki/ötekiler her zaman bir tehdit oluşturmaktadır. Özellikle akıl ve menfaat bir araya geldiğinde toplumsal ilişkiler iyice zorlaşabilmektedir. Toplumsal yaşam içerisinde yer alan bireyler öz kimliklerini inşa ederlerken aynı zaman “ötekileri” de inşa etmiş olurlar. Ötekinin üretilmesinde önyargılar ve kalıp düşünceler oldukça etkilidir. Bunların ortaya çıkmasında kişisel deneyimler etkili olabileceği gibi bu sonuç temsil kaynaklı da olabilir. Özellikle günlük yaşamda karşılaşılan benzer davranış kalıpları ötekine yönelik bir önyargı oluşmasına yol açabilmektedir (Posos Devrani, 2017, 945-946).

Modern çağda ötekine yönelik ön yargı oluşması için insanların aynı mekânda ve zamanda bir araya gelme mecburiyeti yoktur. Medya, daha önce hiç yüz yüze gelmemiş hatta dünyanın bir ucunda yaşayan insanlar hakkında da birtakım önyargılar ekebilir (Posos Devrani, 2017, 945-946). Önyargıların oluşturulmasında ve şekillendirilmesinde önemli rol oynayan medya, sosyal öğrenme yoluyla sahte bilinçler oluşturur. Böylece medya yoluyla kalıp yargıların içselleştirilmesi amaçlanır. Bunun için yeri gelir bir ana karakter, yeri gelir bir hikâye kullanılır.

Medyanın ekonomi politik durumu da önyargı ve öteki oluşumuna zemin hazırlamaktadır. Medya kâr amacı güden bir yapıdır. Bu nedenle fazlasıyla kötülüğe, şiddete ve cinselliğe başvurmaktadır. Çünkü bunların dili evrenseldir. Toplumların mizah anlayışları farklılık gösterebilir fakat aynı durum şiddet ve ötekileştirme anlatımı için geçerli değildir.

Medyanın ekonomi politiği onun belli bir sistemin dışına çıkmasını engeller. Mevcut sistemin devamı amaçlanır. Mevcut yapı içerisinde kapitalizm, egemen yapı ve ataerkillik vardır. Medya, anlatımlarında bunları merkeze alır. Diğer bir deyişle alternatif anlatımlara girmez (Aytekin, 2018, 453).

Kapitalist anlatım içerisinde öteki her zaman ilgi çekmektedir. Özellikle ülkemizde 1990'larda ticari televizyon yayıncılığına başlanmasıyla farklı kimlikler üzerinden ötekinin anlatıldığı programlar ön plana çıkmıştır (Dursun, 1998, 2010). Bunların başında da TV dizileri gelmektedir. Kanalların kendi aralarındaki reyting yarışı bu dizilerin dilini de etkileyebilmektedir. Kimi zaman dizilerde cinsiyetçi ve ötekileştirici söylemlere yer verilebilmektedir. Bu bağlamda çalışmada “öyle bir geçer zaman ki” dizisi analiz edilecektir. Dizin ana karakterlerden biri olup yabancı bir kadını canlandıran Caroline çalışmanın ana konusu oluşturmaktadır.

1. Televizyon ve Kadının Temsili

Televizyon izleyiciler için bir rahatlama aracı olarak görülse de aynı zamanda kitlelerin şuurunu şekillendirmektedir. O, kurgusal düzlem üzerinden somut gerçeklerin sunulduğu bir dünyadır. Televizyonda somut gerçeklerin oluşturulmasında eğlenceye fazlasıyla başvurulur. Sanal

kahramanlar üzerinden insanlara hayatlarını nasıl yaşamaları gerektiği öğretilir (Esslin, 2001, 67). Salt eğitim amacı güttüğünü iddia eden en basit çocuk programları dahi bu amaçlar etrafında şekillendirilmektedir. Schiller (2005, 37-47) televizyonun kitleler üzerindeki etkisinin düşünüldüğünden kat ve kat fazla olduğunu vurgular. Çeşitli TV programları üzerinden her yaşta insanın hedef alındığını belirtir. Televizyonun yayınlamış olduğu programlar kitleleri pasifleştirir. Pasifleşen kitlenin zihinsel aksiyonları ise dumura uğramaktadır. Ardı ardına yayınlanan sabun köpüğü programlar kitlelerin zekasını köreltmektedir. Özellikle drama programları yığınların yönlendirilmesinde başvurulan başlıca program türlerinden birisidir.

Kitle, drama türüne fazlasıyla önem vermektedir. Televizyon kanalları bu nedenle izler kitlenin en fazla ekran karşısında olduğu prime-time zamanı drama programlarıyla doldurmaktadır. Olgundeniz ve Bilis (2020, 174) tarafından Türkiye’de ulusal bazda yayın yapan kanallar üzerinde yapılmış olan araştırmada drama türü programların oldukça fazla zaman kapladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Williams (2003, 49), televizyonun toplumda yaygınlaşmasıyla birlikte yeryüzünün hemen her bölgesinde geçmişte hiç olmadığı kadar drama gösterimi yapıldığına dikkat çekmektedir. Geçen iki yüzyıl içinde drama gösterimi özellikle merkezi şehirlerde yaygınlık göstermişti fakat televizyonun altın çağıyla beraber dramalar halkın evine girmeyi ve çok izlenmeyi başarmıştır. Sinemanın en yaygın olduğu dönemde dahi İngiltere’de insanların çoğu haftada bir kereden az sinemaya gitmişlerdir. Televizyonda izlenen dramaların ise sinemada izlenenlerden kat ve kat fazla olduğu bilinmektedir. Farklı ülkelerdeki izleyiciler düşünüldüğünde, günde iki-üç saat drama izlemenin yaygın olduğu söylenebilir. Bu kadar yoğun izlenen dramanın birey ve toplum üzerindeki etkisi ise nadiren ele alınmıştır. Gelişmiş sanayi toplumlarında drama izlemek hayatın vazgeçilmez bir parçası olarak görülmektedir. İzleme yoğunluğu bireyin zihnini etkileyebilecek düzeydedir. Sonuç olarak, sosyal ve kültürel sebeplerinden bağımsız biçimde çok geniş bir deneyim düzleminin çarpıcı benzeşimini, kültürel yapının fotoğrafını yansıtmaktadır. Dramalar bireyin yaşamında oldukça geniş yer tuttuğu için oradaki yaşam temsillerinden etkilenmesi de kaçınılmaz olmaktadır. İnsanlar dramaları izlemeye günlük önemli işlerinden daha çok zaman harcar hale gelmişlerdir.

Diziler hem süre olarak uzun hem de genellikle bir yayın döneminin kapsayacak şekilde planlandığından televizyon kanallarının akışını verimli bir şekilde doldurmaktadır. Bu yönüyle, seri şeklinde yayınlanan dramalar TV yayın planlamacıları için hayat kurtarıcı olabilmektedir. Üstelik uzun süreler boyunca yayınlanan bu dramalar televizyon ile seyircisi arasında bir bağ oluşmasını da sağlamaktadır. Dizilerin böyle yaygınlık kazanması senaristlerin de karakterlerle ilgili daha çok yazmasına olanak tanımaktadır. Böylece kendilerini kolektif veya daha çok söylenen şekliyle “toplum dramatik girişim” adı verilen pozisyonda ve öncesinde şekillendirilmiş bir durum ile drama karakterleri hakkında yazarken bulmaktadırlar. Birbirini takip eden ardışık çalışma, oyun yazarlarını aynı zamanda sınırlandırabilmektedir. Bu kadar çok yazılmış olması ise hikayelerin karakterlerinin çok değiştiğini göstermemektedir. Daha önceki hikâyelerde de sıklıkla kullanılan ve toplum tarafından ilgi çeken doktor, hemşire, kovboy ve dedektif gibi karakterlerin yine tercih edildiği anlaşılmaktadır. Bu tiplerin ortak özelliği ise televizyon öncesinde de popüler olmalarıdır (Williams, 2003, 50). Bu popüler kurmacalar oluşturulurken kadına ve kadın bedenine de fazlasıyla başvurulmuştur (Çelenk, 2010, 235-236). Fakat özellikle dramatik yapılarda kadınlar belli kalıplar içerisine hapsedilmekte, çoğu zaman entrikacı olarak gösterilebilmektedir. Kadınların entrikacı gösterilmesi kadına yönelik (akt. Varlı Gürer ve Gürer, 2020, 637) stereotipleşmenin pekiştirilmesine ve dolaşıma girmesine neden olmakta, böylece kadın medya tarafından klişeleşmiş yöntemler üzerinden konumlandırılmaktadır

(Polat, 2018, 1683). Bir anlamda medya toplumsal yaşam içinde ötekine yönelik düşüncüleri harekete geçirip, cinsiyet kalıplarının oluşturulmasında başrol oynamaktadır.

Televizyon ve sinema, temsillerin üretilmesinde ve kamusal alana yayılmasında önemli rol oynamaktadır. Anlatılara cinsiyet kodları yerleştirilmekte ve toplumsal düşünceler üzerine ekme yapılmaktadır (Şakrak, 2020, 420). Ekme ve ötekileştirmeler egemen ideolojiler üzerinden gerçekleşmektedir. Günümüz medyasıyla beraber ekme iyice yaygınlaşmıştır. Medyanın da tetiklemeyle birlikte birey hiçbir zaman diliminde olmadığı kadar hızın esiri haline gelmiştir (Sine Nazlı, 2020, 326).

Hız aynı zamanda ötekinin inşasında da etkili olmaktadır. Olumsuz söylemlerin çok daha hızlı yayılarak ekme gerçeğinin sağlanması sağlanmaktadır. Medyada ekme sadece cinsiyet üzerinden yapılmaz. Öteki olarak görülen her şey üzerinden de ötekileştirme yapılabilir. Ekme din üzerinden yapılabilir, bir ırk veya kimlik üzerinden yapılabilir. Ulus (2013, 38) tarafından içerik analizi yöntemi kullanılarak Türk dizileri üzerinde yapılan araştırmada yabancı uyrukluların dizilerde ötekileştirildiği bulgulanmıştır. Özellikle Rus kadınların hayat kadını olarak konumlandırıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bourdieu (2015, 78) kadına yönelik ötekileştirmenin sadece TV dizilerinde değil televizyona yönelik pek çok üretiminde de görülebileceğini belirtmektedir. Ona göre, kadınlara küçük sınırlı roller verilmesi onların zayıf karakterler olarak sunulmasına yol açmaktadır.

Yukarıdaki düşünürlerin aksine Freud, ötekileştirmeyi daha çok haz üzerinden açıklamaktadır. Yani, ona göre insanların birtakım hazları vardır. İnsanlar bu hazlara ulaşmak için kendine has savunmalar geliştirmektedir. Freud “yaşamın amacını belirleyen, basitçe haz ilkesi” diyerek ötekileştirmenin normal hayatın içinde olduğunu vurgulamak istemiştir (Freud, 2018, 19).

Freud’un kuramına göre ötekileştirme insanın tabiatına ait bir şeydir. Hatta insanlar ötekilere karşı saldırgan olabilir. İnsanların bu saldırgan davranışlarda bulunmasının nedeni kendine zarar gelmesini istemeyişinden kaynaklanmaktadır. Freud’a göre bu sayede kişi kendine zarar vermektense ve intihardan uzaklaşacaktır (Herr, 2006, 50). Freud (2019, 53) “... bilinçaltımızdaki arzu dolu itkilerimize göre değerlendirilecek olursak biz de katil sürüsünden başka bir şey değiliz” diyerek insanın ötekine bakışını ortaya koymaktadır. Freud (2000, 18-20) yine insanın bilinçaltında ötekileştirmenin olduğunu belirtir. Bu, doğuştan gelmektedir. İnsan bunu genellikle ortaya çıkarmak istemez, çünkü bu tutum karşısında ceza almaktan çekinmektedir.

İnsanların toplumdan dışlanmadan ve ceza almaktan korkması onların uygarmış gibi davranmasını mecbur kılmıştır. Levi Strauss, dünyada uygarlık düşüncesinin bile çok yeni olduğunu söylemektedir. Ona göre binlerce yıl insanlar aidiyet ve insanlık düşüncesini birbirine karıştırmışlardır. İnsanlar kendilerini ve toplumlarını iyi ve mükemmel olarak görürken ötekini kötü kalpli ve barbar olarak görmüştür. Bu ve buna benzer düşünceler tekrar tekrar ortaya çıkabilmektedir (akt. Schnapper, 2005, 178).

Yukarıdaki görüşlerle birlikte ötekileştirmenin geniş kitlelere yayılmasında kuşkusuz medyanın gücü de göz ardı edilemez. Kitle iletişim araçları kitle oluşturmasında önemli rol oynarken aynı zamanda oluşturduğu kitlelere kendi düşüncelerini yayma konusunda da önemli bir güce sahiptir. Modern toplumda insanların boş zamanlarının önemli bir kısmını medya karşısında geçirmesi olumsuz içeriklerle daha sık karşılaşma ihtimalini artırmaktadır. Oskay (2001, 114) “Kitle iletişim araçlarının bu denli çoğaldığı, hayatımızın her alanını bu denli kapladığı günümüzde görebildiğimiz, izleyebildiğimiz, öğrenebildiğimiz hayatın gerçek yüzü

değil de onun sistem açısından yapılmış kurgusal bir replikası ise; sokaklarımızdaki binaların duvarlarından tutun da odalarımıza dek her yanımızı dolduran iletiler gerçek bir iletişimden çok bir gürültünün serpintileri ise yaşadığımız, kabullendiğimiz bir hayat tarzıdır” demektedir.

Medya, ideolojinin taşıyıcısı olarak çalışabilmektedir. Böylelikle insanların diğerlerine belli davranış kalıplarını baz alarak davranmasının yolunu açmaktadır. Böyle yapılarak belli odakları hareketlendirebilmekte (Wayne, 2015, 225-227), öteki olarak düşünülene yönelik olumsuz düşünceler oluşmasına yol açabilmektedir. Ötekileştirme yalnızca insanlar arasında gerçekleşen bir olumsuzluk değildir, bazen doğaya karşı da ötekileştirme yapılabilmektedir. Kitle iletişim araçları üzerinden doğa vahşi gösterilmektedir. Bastırılmış doğanın isyanı uyum sağlama, unutmaya ve sanal mutluluklara çevirmek üzere manipüle etmektedir (Benhabib, 2005, 228). Bu manipüle etmede insana ait her değer kullanılır. Bunun içinde, kendinden olmayan dünyaya her türlü kişi ve topluluğa karşı nefret ve öfke vardır. Bu durum kimi zaman kültürel sebeplerden, kimi zaman ise ekonomik ve tarihsel sebeplerden kaynaklanmaktadır. Kültürel aidiyetten ötürü de ötekileştirme yapılabilmektedir (Cihangir, 2020: 210-211).

2. Analiz

2.1. Yöntem

Öyle Bir Geçer Zaman Ki dizisindeki ötekileştirme ve sözlü şiddet unsurlarını ortaya çıkarmak amacıyla söylem analizi yönteminden yararlanılmıştır. Bu yöntem niteliksel analiz yöntemlerinden biri olarak bilinmektedir. Söylem denildiğinde, metin içinde dilbilimsel olan veya olmayan unsurların oluşturmuş olduğu anlam ve temsillere odaklanılmaktadır. Dilin yapısı içinde sözcükler düz ve diğer anlamlarıyla mâna oluşturma bakımından zengin ve karmaşık bir yapıyı da ifade etmektedir. Söylem çözümlemesinde metin içine yerleştirilmiş olan söylemin dilbilgisel özellikler dikkate alınarak niteliğinin ortaya konulması, kuramsal özelliklerin dikkate alınarak hangi anlamları içerdiği ortaya çıkarılması hedeflenmektedir. Kitle iletişim araçlarının geniş halk kitlelerine etki edecek bir yapıda olması söylem analizi yönteminin daha sıklıkla kullanılmasını da sağlamıştır. Bu çözümleme türünde söylem içindeki mekânlara bazı göndermeler yapılarak, niteliksel olarak analiz edilmesi amaçlanır. Metin içindeki mesajların anlamlarının anlaşılabilmesi için bunların anlamsal, dizgesel ve dilbilimsel olarak çözümlenip açıklanmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Cümle içinde arda arda dizilen sözcükler kendinden önceki ile ilgili olabilir veya kendinden sonra gelen sözcüğün anlamına etki edebilir. Bazı sözcükler metafor içerebilir, içsel veya dışsal göndermeler yapabilir. Cümle dizgesi içinde sözcüklerin nerede, ne anlamda kullanıldığı, farklı bir anlamı ihtiva edip etmediği gibi konular söylem çözümlemesi yöntemiyle anlaşılabilir (akt. Aziz, 2010, 137-139).

Söylemin karşılığı olan “discourse” sözcüğünü tek bir anlam üzerinden yorumlamak doğru olmayacaktır. Türkçeye söylem şeklinde geçse de tek başına bu onu açıklamak için yeterli olamamaktadır. Dilbilimsel olarak ele alındığında “discourse” bir cümleden daha fazla yazıyı ya da sözlü iletişimi anlatmaktadır. Kavram ile sözü edilen şey metnin neyi temsil ettiği (Erdoğan ve Korkmaz, 2010, 295).

Van Dijk’ın söylem çözümlemesinde metinler makro ve mikro çerçevesinden incelenmektedir. Makro çözümlemede metnin teması ele alınırken mikro çözümlemde de ise cümlelere ve sözcüklere odaklanılmaktadır. Sentaktik yapı, cümle kalıpları üzerinde çalışılır. Cümle yapısının aktif veya pasif olması söylem üzerinde etkili olmaktadır. Metinde seçilen sözcükler düşünce yapısının anlaşılması bakımından yarar sağlamaktadır. Sözcükler ideoloji ile olan ilişkiyi ortaya koyabilmektedir. Seçilen sözcükler yazarın çalıştığı kurumla olan bağını ve kurumun içerik üstündeki belirleyiciliğini gösterebilmektedir. Sözcükler ideolojik ilişkiler kapsamında oluşturulmakta ve ideolojik mücadelenin sahası haline gelebilmektedir.

Sözcüklerle alâkalı unsurlar insan zihninde sabitleşmekte ve bunların geri çağırımı otomatik biçimde olmaktadır. Birey zihninde bulunan ve yaşamdan edindiği bu unsurları kullanarak söylem inşa edebilmektedir (Van Dijk, 1988, 71-81).

2.3. Araştırmanın Örneklemi

Araştırmanın evreni 2010 yılında Türk televizyonlarında yayınlanan dizilerden oluşmaktadır. Örneklem ise Kanal D televizyonunda yayınlanmış *Öyle Bir Geçer Zaman Ki* dizisidir. Dizinin tüm bölümleri analiz kapsamındadır. Dizi yayınlanmış olduğu çarşamba günleri en çok izlenen televizyon programı olmuştur (milliyet.com.tr). Dizinin örneklem olarak seçilmesinde yüksek izlenme oranına sahip olması ve yabancı bir kadın karakter olan Caroline'nin dizinin başrol oyuncularında yer alması etkili olmuştur.

2.4. Örneklem Dizinin Künyesi

Dizinin Yayınlandığı kanal: Kanal D

Dizinin Yapımcısı: Cengiz Deveci

Dizinin Yönetmeni: Zeynep Günay

Dizinin Senaristi: Coşkun Irmak

Yayın Aralığı: 14 Eylül 2010- 18 Haziran 2013

2.5. Analiz Edilen Sahne ve Diyaloglar

Örneklem dizide yer alan diyaloglar üzerinde söylem analizi yöntemi kullanılarak çözümleme yapılmıştır. Diyaloglar tipik örnek oluşturan yabancı kadın karakterin olduğu sahnelerden seçilmiştir. Belli bir düzen oluşturmak için bölüm adı yazılmış, bölümden alınan sahneleri ayırmak için numaralandırma ve zaman aralığı belirtilmiştir.

1.Bölüm, 1.Sahne, 00: 30:04- 00:31:30

Hasefe (Cemile'nin kayınvalidesi): Rahatça konuşayım senle. Ne ağladın sen. Anlat bakayım yine kavga mı ettiniz?

Cemile: Bu sefer başka Anne.

Hasefe (Cemile'nin kayınvalidesi): Ne oldu. Dövdü mü? Dövdü ha, vurdu ha.

Cemile: Başka bir kadın var.

Hasefe: Vay deyyus. Doğru mu diyon?

Cemile: Mektubunu buldum, İngilizce.

Hasefe: Nasıl okudun bunları?

Cemile: Züheyla var ya, onun eltesinin kızı İngilizce biliyormuş. O okudu. Türkçeye çevirdi. Caroline diye bir kadın. Hollandalı.

Hasefe: Hem de gâvur. Tüf tüf. Yazıklar olsun sana.

Bu sahnede Cemile isimli kadın oyuncu eşi tarafından aldatıldığını kayınvalidesi ile paylaşmaktadır. Kadın aldatıldığı için üzgün ve kırgındır. Kayınvalide ise bu durumun sebebinin ilk olarak fiziksel şiddet olabileceğini tahmin etmektedir. Bir bakıma erkeklerin eşlerine fiziksel şiddet uygulayabileceğini de kabullenmiş gibi davranmaktadır. Cevap bu yönde olsaydı çok da fazla yadırgamayacaktır. Bununla birlikte olayın asıl nedeninin aldatma olduğu Cemile tarafından ifade edilince de kadının yabancı olması üzerinde kayınvalidenin

özellikle durduğu anlaşılmaktadır. Aldatma olayından çok kadının bir yabancı olmasına odaklanmıştır. Kayınvalide *hem de gavur* diyerek bu durumdan rahatsız olduğunu özellikle vurgulamaktadır. Kötü olmak tek başına bir olumsuzluk iken yabancı olup hem de kötü olmak çok daha büyük bir olumsuzluk olarak aktarılmaktadır.

1.Bölüm, 2.Sahne, 00:34:00-00:35:00

Hasefe: Ne düşünüyon ne yapacan?

Cemile: Bırakcak o kadını.

Hasefe: Aferin kız. Elbet bırakacak tabi. İlin gavuruna mı bırakacağız aslan gibi Alim'i.

Cemile: Mektupta ya o ya ben diyor Gavur haspası. Bende dedim ya o ya ben dedim. Resti çektim.

Hasefe: Elbet Çekecen tabi çekecen restini.

Yukarıda yer alan sahnede aldatılan gelin ve kayınvalidesi konuşmaktadır. Kayınvalide *ilin gavuru* şeklindeki cümle kurgusuyla yine yabancı kadını ötekileştirmektedir. Gelin ise yabancı kadından *gavur haspası* olarak bahsederek benzer bir olumsuzlama yapmaktadır. Caroline isimli yabancı kadın *gavur* ve *haspa* gibi kötü ve aşağılayıcı ifadelerle anılmaktadır.

1.Bölüm, 3.Sahne, 1:13:00-1:13:40

Hasefe: Kafayı peynir ekmekle mi yedin Ali. Bunca yıllık karının dört çocuğunun üstüne o gâvur o..... (küfür) alacan. Hı! Utanmıyacan mı?

Ali: Anne bak!

Hasefe: Hadi be!

Ali: Anne...

Hasefe: Ne annesi ne bakması. Esas sen bana bak. Eğer o gavur o....(küfür) bırakmazsan hakkımı helal etmem işte o kadar.

Cemilenin eşi Ali aldatma olayı ile ilgili annesiyle tartışmaktadır. Anne kadından bahsederken argo ifadeler kullanarak onu aşağılamaktadır. Bununla birlikte yukarıdaki sahnelerde olduğu gibi *gavur* sözcüğünü de ötekileştirici bir ifade olarak kullanmaya devam etmektedir. Yabancı kadın *gavur* olarak tanımlanarak kötü konumlandırılmakta ve bedenini satan kadınla özdeşleştirilerek çok olumsuz bir nitelemeyle aktarılmaktadır.

4.Bölüm, 00:15:50- 00:16:20

Cemile'nin Caroline'i bıçaklaması üzerine Ali Kaptan'ın polis ile olan diyalogu (sorgu sırasında).

Ali Kaptan: Olay tamamen kazaydı, Cemile ile Caroline itişiyorlardı. Bıçak ta yerde duruyordu. Caroline bıçağın üstüne düştü. Yanlışlıkla. Saplandı. Hepsi kazayla oldu.

Polis: Caroline kim?

Ali Kaptan: Caroline, benim bir misafirim.

Polis: Senin misafirin, hem de yabancı, nereli?

Ali Kaptan: Hollandalı bir arkadaşım.

Yukarıdaki sorgu sahnesinde polisin misafirin yabancı olması üzerinde özellikle durduğu görülmektedir. Polis, Ali'nin soruya verdiği misafirim cevabına şüpheyle yaklaşmakla

beraber yabancı olmasının altını *hem de* ibaresiyle çizmektedir. Cümle içinde geçen bile, dahi, hem de gibi ifadeler ötekileştirici etki oluşturabilmektedir. Burada *hem de* ifadesi üzerinde pekiştirme yapılarak kadının yabancı olmasına odaklanıldığı anlaşılmaktadır.

6.Bölüm, 00:03:48-00:04:19

Cemile: Boşanmıyorum ben.

Ali Kaptan: Ne! Boşanmıyor musun?

Cemile: Ne o, pek şaşırđın, benden kurtulacağına emindin demek ki.

Ali Kaptan: Cemile aptallık etme, lütfen.

Cemile: Aptal oldum, şimdi de aptal oldum öyle mi?

Ali Kaptan: Lütfen sesini yükseltme, ne olur mantıklı ol Cemile.

Cemile: Olmuyorum, yetti be! Mantıklı ol, akıllı ol, çocuklarını düşün, evini düşün, sen de git gavur karılarıyla fingirdeş, o zaman aklın neredeydi? Mantığın neredeydi?

Cemile ve eşi Ali bu sahnede boşanmayla ilgili konuşmaktadır. Sahne ve diyaloglardan anlaşılacağı üzere çift boşanma konusunda daha önceden bir anlaşmaya varmışlar fakat Cemile kararsızlık göstererek boşanmaktan vazgeçmiştir. Cemile, Ali'nin sevgilisi Caroline ile olan ilişkisini *gavur karılarıyla fingirdeşmek* şeklinde ifade etmektedir. Burada yukarıdaki sahnelerde olduğu gibi *gavur* kelimesi ötekileştiren bir ifade olarak yer almaktadır. Cemile'nin ifadesinde kadın sözcüğü hem çoğul olarak verilip abartma yoluna gidilmiş hem de kadın yerine daha amiyane olabilecek *karı* sözcüğü tercih edilerek aşağılama yapılmıştır. Ali'nin sevgilisi olan Caroline ile ilişkisi ise *fingirdeşmek* gibi argo ve olumsuz bir şekilde aktarılmaktadır. Böylece bu sahnede yabancı kadının ötekileştirici ve aşağılayıcı ifadelerle yer bulduğu görülmektedir.

7.Bölüm, Sahne 1, 00: 38:30- 00:38:49

Ali Kaptan: Caroline iyileşene kadar bu evde kalacak, bunu da bilsinler.

Hasefe: Götürecek başka yer bulamadın mı hay Ali?

Ali Kaptan: Bulamadım.

Hasefe: Elin karısı getirilir mi eve. Nikahlı karının evine haa. Aklını mı oynatıverdin sen.

Anne Hasefe ve oğlu Ali Kaptan bu sahnede Caroline'nin Cemile ile Ali'nin ortak evinde kalması konusunu münakaşa etmektedir. Ali, Caroline'nin evde kalması konusunda tehditkâr ve kararlı bir tutum izlerken annesi ise yabancı kadını *elin karısı* ifadesiyle ötekileştirmektedir.

7.Bölüm, Sahne 2, 00: 47:19- 00:47:49

Hasefe: Ali deyyusu çocukları kapının önüne attı.

Kemal (Ali kaptanın kardeşi): Yapma ya.

Hasefe: Gavur karısını da getirip eve oturttu.

Neriman: Ne diyorsun. Kadın şimdi evde mi yani, evin içinde?

Hasefe: Yok, dama çıktı. Evin içinde elbet.

Neriman: Hemen terslenme Hasefe Hanım. Ne de olsa bizim de akrabamız. İşin ucu bize de dokunuyor. Evli barklı adam ne olduğu belirsiz bir kadını tutup ta evin içine getirir mi? Mahallenin maskarası olacağız valla.

Yukarıda yer alan sahne de de yine Croline karakterinden *gavur karısı, ne olduğu belirsiz kadın* gibi ifadelerle söz edilmektedir.

9.Bölüm, Sahne 1, 00:05:10- 00:05:55

Cemile: Ne arıyor bu kadın benim evimde?

Ali Kaptan: Sen yarın çıkmayacak mıydın? (Hapishaneden)

Cemile: Çocuklarım nerede?

Ali Kaptan: Gelmediler.

Cemile: Niye gelmedikleri belli. O...(küfür) alıp evime getirmişsin. Sofralar kurmuşsun. Beyaz örtüler, mumlar, şaraplar.

Cezaevinden çıkıp evine gelen Cemile'nin kocası Ali ile konuşması yukarıdaki sahnede yer almaktadır. Cemile, Caroline'in evinde olmasından rahatsızlık duymakta, aynı zamanda aldatan eşi Ali'yi hala kıskandığı da sözlerinden anlaşılmaktadır. Cemile, yabancı kadın Croline'den ise yine yukarıda verilen değişik sahnelerde olduğu gibi küfürlü ifadeler kullanarak söz etmektedir.

9.Bölüm, Sahne 2, 00:21:00-00:21:59

Hasefe: Artık her şey yoluna giriverecek Allah'ın izniyle.

Cemile: İnşallah.

Hasefe: Mahkeme sizi boşayınca. Aile o gavur karısıyla cehennem olup gidiverecek.

Bu sahnede kayınvalide ile aldatılan gelininin diyalogları vardır. Kayınvalide mevcut süreç içinde gelininden yana tavır aldığını sözleriyle yansıtmaktadır. Oğlu Ali'ye ise kızgınlık duymakta, onun evden cehennem olup gideceğini söylemektedir. Böylelikle kızgın olduğu oğlu için de olumsuzluk içeren bir ifade kullanmıştır. Oğlunun birlikte gideceği yabancı kadın içinse gene *gavur karısı* tamlamasını kullanarak ötekileştirme yapmaktadır.

14.Bölüm, 1:00:00-1:01:30

Caroline: İyi, yeniden yaptıracağız biz. Eskiden daha güzel. Mobilyalar Fransa gelecek. Mutfak eşyaları Hollanda. Her şey Avrupa.

Cemile: Avrupa'da her şey var ama erkek yok galiba. Her şeyi Avrupa'dan Türkiye'ye getireceğine Ali'yi Avrupa'ya götürseydin ya.

Ali Kaptan: Yeter Cemile.

Yabancı kadın Caroline ile Ali'nin eşi Cemile ev eşyaları konusunda bu sahnede konuşmaktadır. Cemile'nin Croline'e karşı iğneleyici bir dil kullandığı görülmektedir. Onu bir anlamda erkek düşkünü, eşlerinden kocalarını koparak bir kötü kadın olarak konumlandırmaktadır.

17.Bölüm, 00:05:55-00:07:00

Cemile: Keyiflendin değil mi? Hoşuna gitti. Beni hizmetçilik yaparken görmek hoşuna gitti değil mi?

Ali Kaptan: Yemin ederim durumunun bu kadar kötü olduğunu bilmiyordum. Çok özür dilerim. Gerçekten bilmiyordum. Çok özür dilerim, çok özür dilerim.

Cemile: Bırak beni çok hoşuna gitti hoşuna. Bırak!

Ali Kaptan: Cemile kahroldum, yemin ederim kahroldum.

Cemile: Bırak. Bak (Caroline'ni gösterir) bak nasıl keyifleniyor. Bak.

Ali Kaptan: Cemile, her şeyin bir çaresi var. Ne olursun şunları al (para verir). Al, çalışma. Lütfen!

Cemile: Ne kadar cömertsin.

Ali Kaptan: Al Cemile (daha fazla para verir). Yeter ki çalışma al, lütfen çalışma.

Cemile: Senin hiçbir şeyini istemiyorum. Hiçbir şeyini istemiyorum. Senin peş kuruş paranı istemiyorum. Sen git bunları o... (ver) yedir.

Cemile, eşinin sevgilisi ile kendisi arasında kıyaslama yapmakta, bir nevi Caroline'i kıskanmaktadır. *Bak nasıl keyifleniyor* diyerek bir anlamda kendi yaşayamadığı rahatlığı o kadına da çok görmektedir. Sahnenin ilerleyen diyaloglarında ise yine Caroline karakterini olumsuz biçimde adlandırmaktadır. Filmin pek çok sahnesinde bu kadın için söylenen argo sözcüğün burada da kullanıldığı görülmektedir.

32.Bölüm, 1:14:00-1:14:24

Hasefe: Ali değil mi o gelen, hapisten çıkıvermiş mi?

Cemile: Çıkılmış.

Hasefe: Parayı nerden buluvermiş. Evini o karısı denilen o..(küfür) mı satıvermiş?

Tıpkı yukarıdaki sahnede olduğu gibi bu sahne de de yabancı kadın karakter argo kelime ile yaftalanmış ve küçük düşürülmeye çalışılmıştır.

35.Bölüm, 1. Sahne, 12:24:30- 12:24:50

Aylin: Bunun ne işi var burada ya? Niye geldi bu?

Neriman: İnsanlık ölmemiş işte.

Aylin: O insansa ben solucan olmaya razıyım, gönderin hemen onu buradan, hemen.

Bu sahnede insan olmamakla itham edilen kişi Caroline karakteridir. Aylin isimli karakter solucan ile insan arasında karşılaştırmalı bir ilişki kurarak aşağılayıcı bir söylem benimsemektedir.

35.Bölüm, 2. Sahne, 1:25:08-12:26:15

Soner (Aylin'in sevgilisi): Hanımefendi, gidin buradan. Yoksa hakikaten pişman olacaksınız.

Caroline: Tamam, ben söz dinleyecek. Karı gibi, peki ben gidecek. A, kimse tanıştırmadı bizi. Ben Caroline. Ben sizin gibi düşünüyor aslında. Tanışmak için müsait zaman değil. Başka zaman. Sonra görüşürüz.

Neriman: He suphanallah. Her yeri de başka oynuyor bu kadının.

Yukarıdaki sahnede *her yeri de başka oynuyor* ifadesiyle yabancı kadın karakter kötülenmektedir. Bu ifade ile, bir bakıma güvenilmez, kaypak bir mizaca sahip olduğu düşüncesi aktarılmaktadır.

47.Bölüm, 1:10:00- 1:10:58

Caroline: Aylin merhaba. Baban yok evde.

Aylin: Biliyorum, ben senle konuşmaya geldim.

Caroline: Konuş o zaman.

Aylin: Kapı ağzında mı?

Caroline: Gel içeri.

Aylin: Bana bak, sen benim babamın karısının tamam mı, davranışlarına dikkat et.

Caroline: Anlamıyor ben, neye dikkat edecek ben, ne yaptım ki ben?

Aylin: Soner den uzak dur.

Caroline: Ne diyorsun? Ben anlamıyor.

Aylin: Sen beni salak mı sanıyorsun be! Sen anca zaafa düşmüş erkeklerin başını döndürürsün. Ben yemem. Soner'den uzak duracaksın.

Caroline: Yoksa, ne yapacaksın yoksa?

Aylin: Soner'i baştan çıkarmaya çalıştığımı babama söylerim.

Aylin ve Caroline arasındaki tartışmada Caroline'nin zaafı olan erkekleri baştan çıkarmaya çalışan ahlaksız bir kadın olarak tanımlandığı görülmektedir.

48.Bölüm, 00:39:15- 00 40:46

Caroline: Ben anlıyor, kıskanç bir sevgili var sizin. Beni burada görür çok kızar ha. Kıskanıyor.

Soner: Evinize gidin hanımefendi. Kocanızın yanına.

Caroline: Evli olduğumu ima ediyor siz, neden?

Soner: Evlisiniz de ondan.

Caroline: Aylin'de evli. Hem de sizin kardeşle.

Soner: Ne demek şimdi bu?

Caroline: Aylin evli ama size aşık, siz de Aylin'i seviyor. Siz ikiniz beraber yani. Demek ki evlilik mâni olmuyor. Siz bana diyorsunuz, siz evli git kocana, neden Aylin demiyorsunuz siz evli git kocana. Benim için fark etmiyor. Sen evli, bekar, dul fark etmiyor. Ha Aylin ha ben. Senin için niye fark ediyor?

Soner: Benim için fark ediyor, çünkü ben Aylin'i seviyorum.

Yukarıdaki sahnede yer alan diyaloglarda Soner karakteri kendisi için sakıncalı görmediği bir davranışı yabancı kadın karakter için uygun görmeyerek çifte standartlı davranmaktadır. Hatta, yabancı kadın karakter Caroline'de bu olumsuz durumun ve kendisine farklı yaklaşıldığının farkındadır.

61.Bölüm, 00:47:46- 00:48:35

Mesude: Anne, anne, anne.

Neriman: Kız çatlıyacan ne oldu?

Mesude: Anne ne gördüm bir bilsen.

Neriman: Ne gördün kız?

Mesude: Kenan Beyle Caroline'ı gördüm beraber.

Neriman: Aaaa

Mesude: Evet, Kenan Bey Caroline'ı bıraktı arabasıyla. Ta aşağı mahallede neden. Görünmemek için. Sonra kadını öptü, bindi arabasına gitti.

Neriman: Aaaa

Mesude: Ya, yani bizim Caroline bulmuş yine bir yağlı kuyruk.

Neriman: Vay edepsiz vay.

Yukarıdaki diyaloglardan yabancı kadın karakter Caroline'ın bir erkekle birlikte olduğu düşüncesi üzerinden ötekileştirme üretildiği anlaşılmaktadır. Caroline karakteri erkeleri ağına düşürerek onlardan menfaat sağlayan bir çıkarıcı olarak konumlandırılmaktadır. Son diyalogda Neriman karakterinin dillendirdiği *vay edepsiz vay* ifadesi ise yine Caroline karakterinin ayıplanarak aşağılandığı görülmektedir.

71.Bölüm, 00:04:55-00:06:13

Caroline: Ali beni öldürürsen tekrar hapis olacaksın. Düşün Mustafa, çocukları, Mustafa.

Ali Kaptan: Mustafa'ya Cemile bakar. Senden, benden iyi bakar.

Caroline: Kenan seni öldürür.

Ali Kaptan: Öldüremez. Şimdi seni geberteceğim Sonra gidip onu göçerteceğim. Son duanı et. Son duanı et.

Mete: Baba

Ali Kaptan: Son duanı et.

Cemile: Ali

Ali Kaptan: Kal orada Mete gelme.

Hasefe: Ali, bu O...(küfür) yüzünden başımıza gelmedik kalmadı. Bu karı için hapislerde yatmaya değmez. Değmez diyorum sana.

Dizinin yukarıdaki sahnesinde Ali Kaptan'ın annesi Hasefe tarafından kötü kadın olarak konumlandırılmış olan Caroline karakterine argo kelime kullanılarak hakaret edilmektedir.

80.Bölüm, 1:14:35- 1:17:14

Hakan: Kim bu hanımefendi?

Ekrem (Hakan'ın babası): Oğlum biliyorsun ben annen öldükten sonra hep yalnızdım. Tabi insan yaşlandıkça yalnızlığı daha da artıyor. Kısacası ben bir hanımla birlikte yaşıyorum. Umarım senin için bir mahsuru yoktur.

Hakan: Yok canım, senin kararın, kimsenin bir şey söylemeye hakkı yok.

Ekrem: Ya, insanın oğlunu karşısında böyle bir olgun adam olarak görmesi, böyle erkek erkeğe konuşması ne kadar keyifli biliyor musun? Şu anda dünyanın en mutlu erkeği benim. Ha, geldi. Caroline'ı tanıyorsun

Caroline: Merhaba Hakan, hoş geldin.

Hakan: Baba senin beraber yaşadığım dediğin hanım?

Ekrem: Evet, beraber yaşadığım hanımefendi Caroline.

Hakan: Neredeyse sana inanıyordum, neredeyse inanıyordum ama bu kadınla.

Ekrem: Ne oldu ki, az önce ne diyordun karar senin, kimseye söz düşmez demiyor muydun?

Hakan: Baba, sen bana az evvel bir hanımefendi ile yaşadığını söylemiştin, ama görüyorum ki bu o.....(küfür) ile berabersin.

Ekrem karakterinin dizideki oğlu Hakan babasının Caroline ile olan ilişkisini duyunca şaşkınlığını gizleyememektedir. Babasının hanımefendi olarak tanıttığı bu yabancı kadını son derece aşağılayıcı bir ifadeyle tanımlamaktadır. Böylece iyi ve kötü anlama gelen iki sözcük arasında kıyaslama yapılarak Caroline karakterinin olumsuzlandığı anlaşılmaktadır.

94.Bölüm, 00:58:38- 00:59:42

Hakan: Cemile Hanım ile Berrin, Zehra'yı görmek için gelmişler içeri almamışsın doğru mu?

Caroline: Evet.

Hakan: Len sen benle dalga mı geçiyorsun? Berrin'in, Zehra'yı görmesi için daha dün babamı ikna eden sen değil miydin? He, oyun mu oynuyorsun sen nasıl içeri almazsın lan oyun mu oynuyorsun sen benle.

Caroline: Zehra uyuyordu, hem de burası benim ev.

Hakan: Senin evin öyle mi? Burası senin evin değil tamam mı? Sen burada bir çöpsün, sen burada bir fazlalıksın, ilk atılacak çöpsün, duydun mu beni çöpsün sen.

Caroline: Bırak.

Hakan: Bana bak, haddini bil, yoksa yemin ederim ben bildiririm haddini tamam mı?

Caroline: Bırak, ben sana iyi davrandım Hakan, ben Zehra'ya iyilikler yaptım ama sen bana kötü davranırsın, sen beni hiç anlamadın onun için ben sana kötü davranacak.

Hakan: Yılansın len sen, yılansın duydun mu beni!

Caroline: Sen bana iyi davranacak o zaman sende göreceksin ben ne kadar iyi, yoksa bu yılan seni ısırarak.

Yukarıda verilen sahnede Hakan karakterinin yabancı kadın karakter Caroline hakkında son derece olumsuz ifadeleri bulunmaktadır. Caroline'ı çöpe benzeterek hem değersiz olduğunu hem de çöp gibi sevimsiz bir varlık olduğunu ima etmektedir. Kadından adeta bir an evvel kurtulması gereken bir pislik olarak söz etmektedir. Sahnenin devamında ise Caroline karakteri yılan gibi sinsi ve zararlı bir hayvanla özdeşleştirilmiştir. Ayrıca Hakan karakteri yabancı kadına len diye hitap ederek onu değersizleştirme yoluna gitmektedir.

111. Bölüm, 1:34:59- 1:35:20

Berrin: Ne o, hortlak görmüş gibisin, korktun mu?

Hakan: Niye korkacakmışım ki?

Berrin: Tabi canım niye korkasın ki, alt tarafı babamın metresi ile fingirdeşiyorsun, ne var ki bunda, benimki de laf.

Hakan: Ağzından çıkanı kulağın işitsin Berrin, tamam mı?

Berrin: Sevsinler, bu da O...(küfür) laf ettirmiyor.

Yukarıdaki diyaloglarda Caroline karakteri Hakan ile olan ilişkisi sebebiyle *fingirdeşme* ve diğer olumsuz kelimeyle birlikte anılmaktadır.

120.Bölüm, 1:00:30- 1:00: 46

Mesude: Şimdi ne desek boş. Ulan her şeyi anladım da o paraları o kadına nasıl kaptırırsın ya.

İbo: Napayım denize düşmüştüm Caroline sarıldım.

Bu sahne de de Caroline karakterinin erkeklerin paralarına konan fırsatçı bir tip şeklinde tasvir edildiği görülmektedir.

SONUÇ

Öyle Bir Geçer Zaman Ki dizisinde yabancı kadının nasıl temsil edildiğiyle ilgili sahne ve diyaloglar üzerinden bir analiz gerçekleştirilmiştir. Dizide yer alan sahnelerde aldatma durumundan çok aldatma olayı içinde yer alan kadının yabancı olmasının ön plana çıkarıldığı gözlenmektedir. Yabancı kadın karakter olan Caroline'nin yaptığı uygun olmayışından ziyade yabancı bir kadın olarak böyle bir uygunsuzluk içinde yer almasının yadırgandığı gözlenmektedir. Caroline'nin aldatma olayına karışması üstelik de bunu yabancı bir kadinken yapması üzerinde vurgulama olduğu görülmektedir. Dizideki pek çok sahnede yabancı kadın oyuncu için *el, yabancı, gavur* gibi tamamen ötekileştirmeye hizmet eden ifadeler kullanılmıştır. Bu ifadeler dizi içinde yer alan hemen her karakter tarafından yabancı kadın oyuncudan bahsedilirken kullanılmaktadır. Oyuncuların çoğunun Caroline karakterine bakış açısı onun bizden olmaması, yabancı olması üzerine inşa edilmektedir. Yabancı kadın karaktere mesafeli yaklaşılma, kötü olarak konumlandırılmakta, bu kadın karakterin farklı bir milliyete sahip olması suçunu katlayan bir etken gibi sunulmaktadır. Bu oyuncunun isminin geçtiği yerlerde bu yönde olumsuz tanımlamalara sıklıkla yer verildiği anlaşılmaktadır.

Dizinin ana temalarından olan aldatmanın Ali ile Caroline arasında geçtiği halde Ali'nin annesinin her konuşmada Caroline hakkında olumsuz ifadeler kullanıp oğlu hakkında bu yolu tercih etmediği de gözlemlenmektedir. Aldatma olayında her iki tarafta kusurlu olduğu halde eril bir bakış açısıyla suçun büyüğünün yabancı kadın karakter olan Caroline'de olduğu gibi bir hava oluşturulmaktadır. Yine yabancı kadın karakter Caroline ile ilgili bazı sahnelerde argo ifadeler yer verildiği, sözcükler yoluyla aşağılama yapıldığı anlaşılmaktadır. Hayat kadını ve benzeri ifadeler üstünden yabancı kadını canlandıran oyuncunun çok olumsuz nitelere maruz bırakıldığı gözlenmektedir. Dizide yer alan bazı sahnelerde Caroline karakterinden bahsedilirken kadın yerine *karı* sözcüğünün tercih edildiği görülmektedir. Ali'nin bu kadınla sohbet etmesi de *fingirdeşmek* sözcüğüyle aktarılmıştır. Caroline ile ilgili konuşmalardaki sözcük seçimlerinin olumsuz anlam oluşturacak türden olması dikkat çekmektedir.

Kocasından aldatılan Cemile karakterinin tüm yaşananlara rağmen eşini kıskandığı, Caroline ile olan diyaloglarında ona karşı iğneleyici bir üslup benimsediği gözlenmektedir. Yabancı kadın karakter dizideki erkekleri ayartan, aileleri yıkan, kötülük

timsali bir insan olarak yansıtmaktadır. Bazı ifadelerde Caroline'den ne olduğun belli olmayan, gavur karısı gibi nitelendirmelerle bahsedilmektedir.

Dizide sadece aile içi tartışmalarda değil kamusal alanlarda da yabancı kadın karakterle ilgili ötekileştirmeye yer veren sahneler bulunmaktadır. Polis karakolunda geçen bir sahnede memurun Caroline karakteriyle alakalı olarak *misafir hem de yabancı* ifadesini kullanması bu durumu ortaya koymaktadır. Polis memurunun Caroline'nin evli olmadığı bir erkeğin evinde kalmasından çok, yabancı olmasını yadırgayan bir tutum takındığı gözlenmektedir.

Dizideki yerli karakterlerin kendileri için hak gördükleri bazı uygunsuz davranışları söz konusu Caroline olunca son derece olumsuz yaklaşarak eleştirdikleri de görülmüştür. Evli olduğu halde bekar bir kadınla sevgili hayatı yaşayan yerli karakterin aynı şeyi yabancı kadın karakter için uygun görmediği dizide yer alan bir sahnedeki diyaloglardan anlaşılmaktadır.

Caroline karakteri ayrıca zayıf ve paralı erkeleri baştan çıkarıp onlardan menfaat sağlayan bir kadın olarak konumlandırılmıştır. Dizideki bazı ifadelerde onun erkekleri ağına düşürdüğü ve sömürdüğü düşüncesi yansıtılmaktadır. Edepsiz ve ahlaksız olmakla eleştirilmektedir. Ayrıca bazı sahnelerinde de yabancı kadın oyuncunun kaypak, güvenilmez bir kişiliğe sahip olduğu dillendirilmektedir. Öyle ki, bir sahnede kıyaslama yapılarak Caroline'nin solucandan daha değersiz olduğu aktarılmıştır.

Çatışma Beyanı

- 1- Araştırmacıların katkı oranları eşittir.
- 2- Makalenin yazarları arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Aytekin, P. E. (2018). Yerli Dizilerde Kadın Kimliğinin Temsili Üzerine Bir Örnek; “Yaprak Dökümü” Dizisi. *Erciyes İletişim Dergisi*, 5 (4), 447-463.
- Aziz, A. (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Benhabib, S. (2005). *Eleştiri, Norm ve Ütopya*. (Çev. İsmet Tekerek), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Bolat, N. (2018). Erkek Egemen Bir Dünyada Kadının Medyada Temsiliyeti Üzerine Bir İnceleme: Eşkiya Dünyaya Hükümdar Olmaz Dizisi Örneği. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6 (2), 1676-1703.
- Bourdieu, P. (2015). *Eril Tahakküm*. (Çev. Bediz Yılmaz). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Cihangir, M. (2020). “Sürgündeki Yabancı” Ve “Terkeci” Adlı Romanlarda Bir Sorun Olarak Ötekileştirme. *Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, 3 (2), 206-223.
- Çelenk, S. (2010). Kadınların medyada temsili ve etik sorunlar, Çaplı, B., ve Tuncel, H. (der.), Televizyon haberciliğinde etik, Ankara: Fersa Matbaacılık, s. 229-236.
- Dursun, Ç. (2004 a). “Türkiye’de İşçi Sınıfı Kimliğinin Medyada Temsili: 1970-1997.” Haber Hakikat ve İktidar İlişkisi. Çiler Dursun (der.) Ankara: Elips.
- Erdoğan, İ. ve Alemdar, K. (2010). *Öteki Kuram Kitle İletişim Kuram ve Araştırmalarının Tarihsel ve Eleştirel Bir Değerlendirmesi*. Ankara: Erk Yayınları
- Esslin, M. (2001). *Televizyon Çağı T.V Beyaz Camın Arkası*. İstanbul: Pınar Yayınları.

- Freud, S. (2000). *Bir Yanılsamanın Geleceği Uygarlık ve Hoşnutsuzlukları*. (Çev. A. Yardımlı), İstanbul: İdeal Yayınları.
- Freud, S. (2018). *Kültürdeki Huzursuzluk* (Çev. Elif Yıldırım), İstanbul: Oda Yayınları.
- Freud, S. (2019). *Savaş ve Ölüm Üzerine Düşünceler*. (Çev. Elif Yıldırım), İstanbul: Oda Yayınları.
- Herr, C. (2006). *Marx İntihar Üzerine İnsan İlişkileri Üzerine Yeni Yaklaşımlar, Karl Marx İntihar Üzerine*. Derleyenler ve Çevirenler Barış Çoban, Zeynep Özarslan, Yenihayat Yayıncılık.
- Janowitz, M. (1972). *Georg Simmel on Individuality and Social Forms*. Chicago and London: The University Of Chicago Press.
- Olgundeniz, S. S. ve Özgökbel, B. P. (2020). Türkiye’de Ulusal Yayın Yapan Televizyon Kanallarının Yayın Akışlarının Türsel Bazda Analizi. *ODÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, Mart 2020; 10 (1), 164-177.
- Oskay, Ü. (2001). *İletişimin ABC’si*. İstanbul: Der Yayınları.
- Posos Devrani, A. E. (2017). Medyada “Öteki”Nin Temsili: Etnik Komediler . *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 5 (2), 926-949.
- Schnapper, D. (2005). *Sosyoloji Düşüncesinin Özünde Öteki ve İlişki*. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Sine Nazlı, R. (2020). “The New Rising Trend of Social Media: Micro Fame”, Mehmet Serdar Erciş, Enes Emre Başar (ed.), *New Communication Approaches in The Digitalized World*, United Kingdom: Cambridge Scholar Publishing.
- Şakrak, B. E. (2020). Dizi Filmlerde Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Kadının Temsili Örnek İnceleme: “Kadın” Dizisi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8 (22), 420-434
- Ünür, E. (2013). Türk Televizyon Dizilerinde Toplumsal Kimliklerin Temsili. *Erciyes İletişim Dergisi*, 3 (2).
- Van Dijk, T. A. (1988). *News as Discourse*. ABD: Lawrence Erlbaum Associates.
- Varlı Gürer, S. Z. & Gürer, Mert (2020). Toplumsal Cinsiyet Rollerini Bağlamında Türkiye'deki Televizyon Dizilerinde Sunulan Kadın Stereotipi. *Alanya Akademik Bakış*, 4 (3), 631-650.
- Wayne, M. (2015). *Marksizm ve Medya Araştırmaları Anahtar Kavramlar, Çağdaş Eğilimler*, (Çev. Barış Cezar), İstanbul: Yordam Kitap.
- Williams, R. (2003). *Televizyon, Teknoloji ve Kültürel Biçim*. (Çev. Ahmet Ulvi Türkbağ). Ankara: Dost Yayınları.
- URL-1(2021). <https://www.milliyet.com.tr/cadde/ali-eyuboglu/gozde-dizilerin-reyting-karnesi-1439067> (Erişim: 12.10.2021)